

Latvijas Nacionālais
akreditācijas birojs

Latvijas akreditācija atbalsta starptautiskos ilgtspējības mērķus

Publicēts: 09.06.2022.

PASAULES AKREDITĀCIJAS DIENA 2022

AKREDITĀCIJA: ATBALSTOT ILGTSPĒJĪGAS EKONOMIKAS UN LABVĒLĪGAS VIDES IZAUGSMI

9. jūnijā visā pasaulē, tostarp Latvijā, atzīmē Pasaules akreditācijas dienu. 2022. gada tēma ir vērsta uz akreditācijas nozīmi, atbalstot ilgtspējīgas ekonomikas un labvēlīgas vides izaugsmi, tostarp vēršot uzmanību uz globālajām problēmām un risinājumiem, kas skar dabas resursu pārdomātu izmantošanu, ekosistēmas uzlabošanu un uzturēšanu, klimata pārmaiņas u.c.

Apvienoto Nāciju Organizācija jau ilgāku laiku ir izvirzījusi vairākus ilgtspējīgas attīstības mērķus, kas līdzsvaroti trīs dimensijās: ekonomika, sociālie aspekti un vide. Akreditācija ir viens no efektīvākajiem rīkiem, ar kura palīdzību atbalstīt šo mērķu sasniegšanu, iesaistot uzņēmējdarbību, politikas veidotājus, patērētājus un citas grupas.

Valsts aģentūras "Latvijas Nacionālais akreditācijas birojs" (LATAK) direktore Gundega Jaunbērziņa – Beitika atzīst "Ekonomikas veselīga attīstība lielā mērā ir atkarīga no dabas resursiem un pārdomāti lietotas ekosistēmas. Tomēr pēdējos gados visā pasaulē ekosistēma tiek pakļauta liela stresa un dabas resursi tiek patērēti satraucošā ātrumā. Kā liecina ANO veiktais pasaules pētījums 2019. gadā, 90% gadījumu resursu ieguve un apstrāde bija cēlonis bioloģiskās daudzveidības mazināšanai un ūdens nepārdomātai izmantošanai. Pētījuma dati arī apliecināja, ka haotiska resursu iegūšana un bezatbildīga apstrāde ir veicinājusi aptuveni 50% no kopējās siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisijas. Līdz ar to ir būtiski pievērst uzmanību ilgtspējīgai un vairāk vērstai uz klimata pārmaiņu mazināšanu un bioloģiskās daudzveidības aizsardzību politikas izstrādei, tādējādi ieguldot ilgtspējīgā ekonomikā un vides uzlabošanā.

Akreditācija, līdzās citiem kvalitatīvās infrastruktūras instrumentiem, tostarp metroloģijai un standartizācijai, spēj sniegt būtisku ieguldījumu ekonomikas izaugsmē un vides attīstībā ilgtermiņā. Atbilstības novērtēšanas akreditācijas ietvaros tiek novērtēta un atzīta pakalpojumu atbilstība starptautiskajām un nacionālajām prasībām, tādējādi nodrošinot uzticamus rezultātus un ticamus

datus. Apliecinot atbilstību standartos un normatīvajos aktos noteiktajām prasībām, akreditācija aizsargā gan patērētājus, gan novērš ekonomiskos un tehniskos šķēršļus tirdzniecībā, ļaujot kļūt par konkurētspējīgiem dalībniekiem globālajā tirgū.

Šis apsvērums ir būtisks iemesls, kāpēc valsts aģentūra "Latvijas Nacionālais akreditācijas birojs" 2022. gada maijā ir iesniegusi pieteikumus kļūt par pilntiesīgu biedru starptautiskajās akreditācijas organizācijas - Starptautiskā laboratoriju akreditācijas kooperācija (ILAC) un Starptautiskais akreditācijas forums (IAF) un uz šo brīdi jau saņēmusi asociētā biedra statusu. Tādējādi tiks nodrošināts vēl plašāks atbalsts Latvijas ekonomikai ilgtermiņā un sniegtas papildus iespējas Latvijas uzņēmējiem atvērt aizvien plašākas tirgus robežas."

Akreditēta atbilstības novērtēšana var atbalstīt vides aizsardzību, piemēram, apstiprinot CO₂ līmeņa atbilstību noteiktajām normas robežām; nosakot atbilstību prasībām ūdens vai pārtikas drošumam; pārbaudot augsnes un zemes paraugu piesārņojumu; tāpat nosakot drošu un pārdomātu ikdienā pašsaprotamu vides objektu lietošanu – lifti, ēkas, tilti, ķīmiskā rūpniecība, bioloģiskā lauksaimniecība; zinātnes attīstība; medicīna u.c. Bez pārliecības, ka saņemam atzītu, novērtētu un atbilstošu pakalpojumu vai produktu, labklājība būtu apdraudēta. Tieši tāpēc LATAK galvenā prioritāte ir rūpēties par sabiedrības interešu aizsardzību un maksimāli atbalstīt ekonomikas izaugsmes un vides ilgtspējības mērķus.

Tostarp jāņem vērā, ka ar akreditāciju saistītās iespējas veicina uzņēmējdarbības konkurētspēju un gatavību neparedzētām pārmaiņām nozarē. Kā piemēru var minēt SIA "BM Certification" Pārvaldības sistēmu sertifikācijas departamenta vadītāja Māra Zamovska atzīto: "Mūsdienu straujais attīstības temps un neprognozējamie ārpolitikas apstākļi ne vienam vien uzņēmējam lika pārdomāt vadības procesus uzņēmumā. Atbilstība ISO 22301 standartam ļauj laikus sagatavoties potenciāliem incidentiem, lai krīzes apstākļos nenāktos panikas pārņemtiem pieņemt pārsteidzīgus un nepareizus lēmumus. Būt gataviem un laicīgi sagatavot rīcības plānus krīzes situācijai noteikti izmaksās relatīvi lētāk nekā nonākt līdz dikstāvei vai pilnīgai uzņēmējdarbības pārtraukšanai."

Kopumā LATAK 2021. gadā akreditējis 309 institūcijas, apliecinot to atbilstību starptautiskajām un nacionālajām prasībām. No 309 akreditētajām institūcijām 44 ir medicīnas laboratorijas, 127 ir testēšanas un 17 - kalibrēšanas laboratorijas, 53 - sertificēšanas un 65 - inspicēšanas institūcijas, kā arī 3 SEG verificētāju institūcijas.

Uzziņai

Pasaules akreditācijas diena ir globāla iniciatīva, kuru 2008. gadā aizsāka Starptautiskais akreditācijas forums (*International Accreditation Forum, IAF*) un Starptautiskā laboratoriju akreditācijas kooperācija (*International Laboratory Accreditation Cooperation, ILAC*), lai veicinātu izpratni par akreditācijas nozīmi, ieguvumiem un priekšrocībām.

#WAD2022

#akreditacija

#atbilstibasnovertesana

#ilgtspējigaattistiba

#SDG

<https://www.latak.gov.lv/lv/jaunums/latvijas-akreditacija-atbalsta-starptautiskos-ilgtspējibas-merkus>